Місячний Економічний Моніторинг України

- МВФ схвалив нову Угоду «стенд-бай» для України
- В червні промислове виробництво уповільнило темпи зростання до 8,9% дпр.
- Тарифи на природний газ було підвищено.
- Подвійний профіцит по рахункам фінансових та поточних операцій спостерігався третій місяць поспіль.
- В червні дефіцит Державного бюджету (загальний фонд) збільшився до 25,3 млрд. грн.
- Вимоги до домогосподарств для отримання житлово-комунальних субсидій було пом'якшено.
- Заробітна плата продовжує зростати.
- Державний борг значно зріс в липні.
- Кредити юридичним особам в іноземній валюті виросли.
- Тема місяця: Новий закон про газовий ринок

№8 (118)
серпень
2010

Населення: 45,9 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 18%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Політика: МВФ схвалив програму в рамках «Угоди стенд-бай» для України на суму 10 млрд. СПЗ

28 липня Рада Директорів МВФ схвалила 29-місячну «Угоду стенд-бай» для України на суму 10 млрд. СПЗ (близько 15,1 млрд. дол. США). Нова Угода стала можливою після того, як українська влада зробила кроки в напрямку реформ. Зокрема, парламент ухвалив закони щодо секвестру бюджету, підвищення незалежності НБУ, переходу до інфляційного таргетування та нового регулювання ринку природного газу. Нову версію Бюджетного кодексу було ухвалено, а проект Податкового кодексу було прийнято в першому читанні. Крім того, було підвищено тарифи на газ для населення та підприємств теплокомуенерго з метою зниження дефіциту Нафтогазу.

Перший транш у сумі 1,89 млрд. дол. США було вже надано Україні, включаючи 1,0 млрд. дол. США на покриття дефіциту бюджету. Загалом, 2,0 млрд. дол. США буде надано на фіскальні потреби, а решту буде спрямовано на рахунки НБУ.

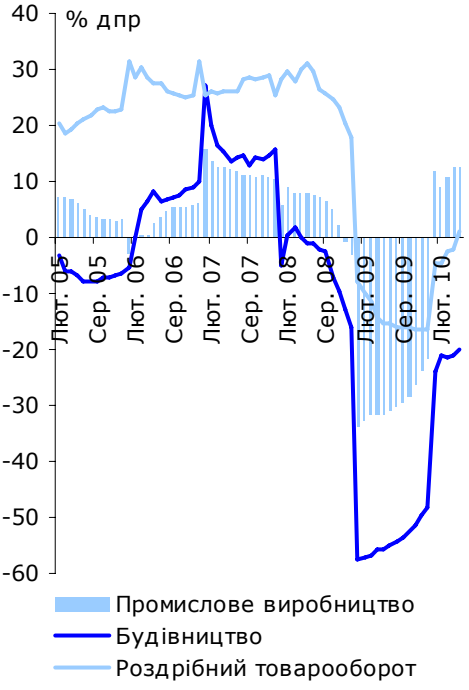
Меморандум, підписаний між МВФ та Україною, передбачає зобов'язання влади відновити фіскальну стійкість. Зокрема, дефіцит сектору державного управління слід скоротити до 3,5% від ВВП у 2011 році та до 2,5% від ВВП у 2012 році, в той час як державний борг повинен становити менше 35% від ВВП до 2015 року. Крім того, Уряду слід продовжити реформування сектору енергетики та відновити «здоров'я» банків. Грошово-кредитна політика має насамперед зосереджуватись на внутрішній ціновій стабільності, а не на фіксованому валютному курсі. Отже, майбутня співпраця з МВФ та отримання чергових траншів позики значно залежатиме від виконання українською владою взятих на себе зобов'язань.

10 липня Голова Верховної Ради України закрив шосту чергову парламентську сесію, яка виявилась досить результативною у порівнянні з попередніми. Законодавчим результатом сесії є прийняття 135 законів, включаючи Закон про Державний бюджет на 2010 рік та Бюджетний кодекс, Закон про державні закупівлі, Закон про судоустрій та статус суддів, а також Закон про місцеві вибори. Закон про засади внутрішньої та зовнішньої політики передбачає позаблоковий статус України. Наступна сьома парламентська сесія за планом відкриється 7 вересня 2010 р.

Реальний сектор: В червні спостерігалося подальше послаблення промислового виробництва

В червні промислове виробництво продовжило сповільнювати темпів зростання, що склало 8,9% дпр. Темпи зростання металургії та хімічного виробництва скоротились до 6,7% дпр та 15,3% дпр, відповідно, внаслідок слабкого попиту на світових ринках. Випуск продукції машинобудування збільшився на 35,4%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

дпр, головним чином завдяки стабільному попиту на залізничні вагони і промислове обладнання. Випуск в харчовій промисловості прискорився в червні до 0,4% дпр через сезонне зростання попиту.

В червні вантажний товарооборот виріс на 14,2% дпр, внаслідок збільшення обсягів транзиту природного газу, аміаку і вантажних перевезень залізної руди. Динаміка будівництва була досить інертною, демонструючи незначне покращення, в результаті чого у першій половині 2010 року його обсяги скоротились на 19,3% дпр. Обсяги роздрібної торгівлі продовжили відновлення, збільшившись на 2,3% дпр протягом січня-червня. Зростання випуску продукції сільського господарства дещо уповільнилось до 3,4% дпр.

Галузеві тенденції: Було збільшено тарифи на природний газ

Енергетика. 8 липня Верховна Рада прийняла Закон «Про засади функціонування ринку природного газу», що має на меті становлення конкурентного ринку газу в Україні. Цей документ може вважатися важливим кроком назустріч гармонізації національного законодавства з європейським, оскільки спирається на регулювання ринку природного газу в ЄС, а саме Директиву 2003/55/ЕС. Очікується, що впровадження задекларованих у документі конкурентних норм усуне існуючі недоліки в ціноутворенні і створить нові стандарти якості на ринку (див. *Тему Місяця*).

13 липня Національна комісія регулювання електроенергетики (НКРЕ) збільшила тарифи на природний газ для населення і теплокомуненерго на 50% з 1 серпня 2010 року. Такий крок був однією з вимог МВФ під час ухвалення нової угоди «стенд-бай». Відповідно до рішень НКРЕ, ціни для промислових споживачів та бюджетних установ також були збільшені на 9,8% з 1 серпня 2010 року. Фактично це вже друге збільшення ціни для вітчизняних металургійних і хімічних виробників після відміни пільгових цін на газ впроваджених в рамках антикризових заходів в кінці 2008 року. В середньому ціна газу для промисловості дорівнюватиме 2187,2 грн. за тисячу кубічних метрів. Це співпадає з очікуваною середньозваженою ціною імпортного природного газу на 2010 рік. Нові ціни призведуть до збільшення витрат економічних агентів, але дозволять скоротити розрив ліквідності Нафтогазу до приблизно 1,0% від ВВП у 2010 році та зменшити державну підтримку компанії цього року і надалі.

Сільське господарство. Сільське господарство. Україна закінчую збирати врожай ранніх зернових. Збір врожаю відбувався при поганих погодних умовах, що вплинуло на обсяги та якість зернових. Через несприятливі погодні умови, Міністерство аграрної політики зменшило прогноз врожаю зернових до 40 млн. тонн. Ця оцінка може бути надалі переглянута в бік зниження, зважаючи на поточну спеку та ризик згорання існуючого зерна. Протягом останнього місяця прогноз врожаю в Росії також був скорочений на 20 млн. тонн до 60 млн. тонн. Російський уряд заборонив експорт зерна через ушкодження врожаю та пожежі на полях, так само як і через зростання цін на внутрішньому ринку. Внаслідок зниження врожаю в більшості світових експортерів зерна ціна на зерно на світовому ринку зросла вдвічі протягом останнього місяця та продовжує зростати. Український експорт, який офіційно є відкритим, наразі заблокований тривалими перевірками якості, що призводить до порушення підписаних контрактів.

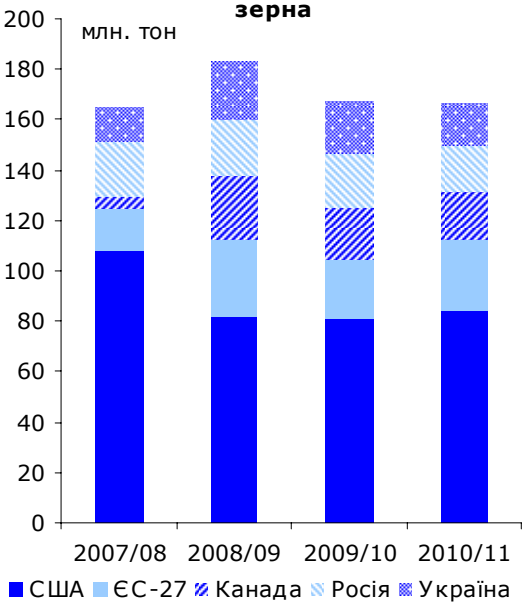
Телекомунікації. 1 липня Верховна Рада внесла зміни до Закону України «Про телекомунікації», відповідно до яких мобільні оператори та регулятор повинні за півроку створити технічні умови для збереження абонентського номера. Однак, навіть якщо впровадження закону відбуватиметься із запізненням, це рішення посилить конкуренцію на ринку та стимулюватиме операторів підвищувати якість і зменшувати ціни послуг.

Ціни на газ в Україні для різних споживачів (на 1 серпня 2010р.)*

Джерело: НКРЕ
* Ціни без ПДВ, цільової надбавки, тарифів на транспортування, розподіл і постачання
** Середня ціна

Найбільші світові експортери зерна

Джерело: оцінки USDA станом на 9 липня 2010 року

Національна комісія з питань регулювання зв'язку встановила ставки взаємного доступу до мереж операторів фіксованого і мобільного зв'язку. Вони складають 0,18-0,25 грн./ хв. за доступ до фіксованих мереж і 0,35-0,40 грн./ хв. – до мобільних. Раніше ставки інтерконнекту між компаніями встановлювалися на договірній основі, що приводило до конфліктів на ринку та припинення надання послуг. Тепер очікується, що домінуючі оператори більше не зможуть зловживати своїм монопольним становищем.

Транспорт. Дію Меморандуму взаєморозуміння між КМУ та підприємствами металургійної та хімічної промисловості не було подовжено. Це означає припинення практики надання пільгових (на рівні жовтня 2008 року) тарифів на перевезення вантажів залізницею для цих підприємств. В цілому виробники металургійної і хімічної продукції сплачували нижчі тарифи протягом 21 місяця, хоча початково пільги було передбачено лише на 3 місяці. Врешті-решт, втрата Укрзалізницею доходів та перехресне субсидіювання за рахунок інших промислових клієнтів припинені.

Зовнішній сектор: В червні платіжний баланс продовжував укріплюватись

В червні поточний рахунок сформувався додатним третій місяць поспіль (0,2 млрд. дол. США). Поступове відновлення експорту товарів (на 2,7% дпм) було компенсовано відповідним зростанням імпорту (на 3,5% дпм). Позитивна динаміка світового попиту на українські метали та продукцію машинобудування була дещо ослаблена через європейську кризу суверенного боргу, що негативно позначилась на рівні зовнішнього попиту та світових цінах. Окрім того, продовжував скорочуватись експорт продукції агропромислового комплексу. Імпорт товарів розвивався більш стабільно завдяки вищому внутрішньому попиту на імпортну продукцію машинобудування та хімічної промисловості. Дещо вищий дефіцит торгівлі товарами (0,2 млрд. дол. США) був більше ніж покритий профіцитом торгівлі послугами (0,3 млрд. дол. США) на фоні більшої ставки на транзит газу та обсягів транзиту.

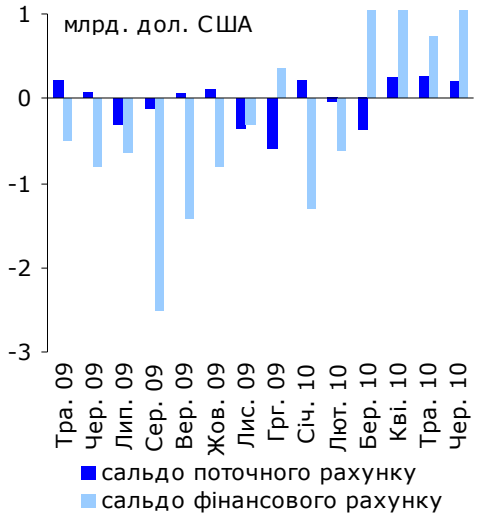
Профіцит рахунку фінансових операцій та операцій з капіталом виріс більше ніж втричі порівняно з травнем (до 2,6 млрд. дол. США) завдяки наданню кредиту від російського ВТБ (0,2 млрд. дол. США) українському Уряду. Позитивною ознакою червня є більш ніж двократне збільшення чистого притоку ПІІ (755 млн. дол. США) на фоні покращення ситуації на зовнішніх ринках та інвестиційного клімату в Україні. Динаміка інших категорій залишилась незмінною. Отже, НБУ продовжив накопичувати іноземні резерви.

Бюджетна політика: Видатки та доходи бюджету було значно скорочено

Секвестр бюджету. В липні на вимогу МВФ парламент ухвалив ініційований Урядом закон про секвестр бюджету. Такий крок було викликано значним фіскальним тиском, пов'язаним із невиконанням плану бюджетних надходжень. План доходів Державного бюджету на 2010 рік було знижено на 5,0% до 252,7 млрд. грн. насамперед через нижчі надходження від ПДВ. Заплановані видатки Державного бюджету було скорочено на 5,3% до 305,6 млрд. грн. Як результат, плановий дефіцит Державного бюджету знизився до 54,1 млрд. грн. або 4,99% від ВВП.

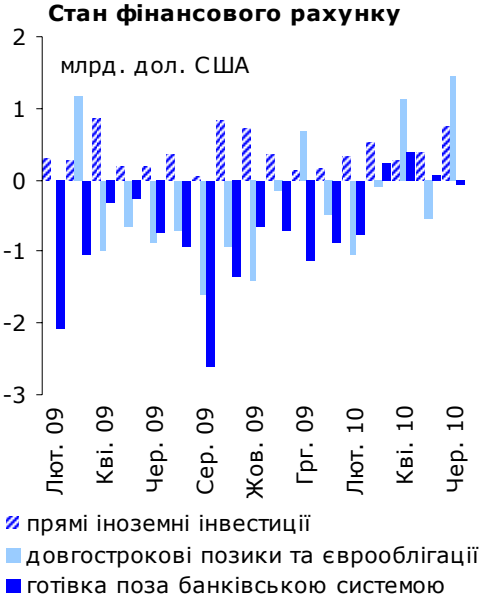
Виконання бюджету. В січні-червні доходи загального фонду Державного бюджету було профінансовано на 92,3% від плану через нижчі, ніж заплановані податкові надходження. В цілому, було недоотримано доходи від всіх податків, крім акцизів. Зокрема надходженні від ПДВ становили 87,9% від запланованого рівня через слабше, ніж офіційно очікувалося, зростання імпорту та внутрішнього виробництва. Крім цього, заплановані доходи від ПДВ на ввезені товари не враховували надання нульової ставки ПДВ на імпорт газу Нафтогазом. Разом з тим, не були виконані

Платіжний баланс

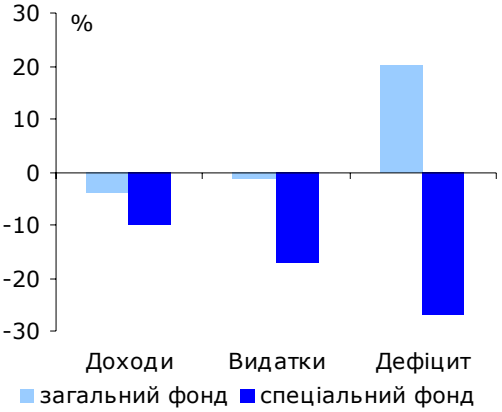
Джерело: НБУ, попередні оцінки

Стан фінансового рахунку

Джерело: попередні оцінки НБУ

Зміни в планових показниках Державного бюджету в липні*

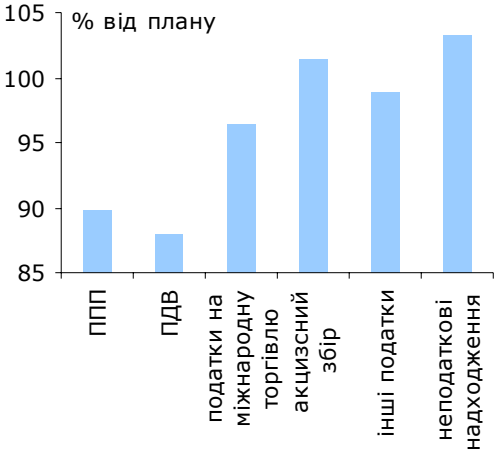
Примітка: показники, ухвалені в липні, порівняно із Законом про Державний бюджет від 27.04.2010

Джерело: Закон про Державний бюджет на 2010 рік від 27.04.2010б та зі змінами від 8.07.2010

планові показники з відшкодування ПДВ. Надходження від податку на прибуток підприємств було виконано на 89,8% від запланованого рівня і були дещо нижчими, ніж у відповідному періоді 2009 року. Натомість неподаткові надходження було перевиконано.

Видатки загального фонду Державного бюджету було виконано на 95,6% від плану. Як завжди, видатки на соціальний захист та забезпечення було профінансовано майже повністю, в той час як видатки на житлово-комунальне господарство становили лише 61,4% від запланованого рівня. Отже, нижчі, ніж очікувались доходи, не дозволили Уряду профінансувати заплановані видатки. Дефіцит загального фонду Державного бюджету досягнув 25,3 млрд. грн., що на 9,7 млрд. грн. вище, ніж місяцем раніше. Його частково було профінансовано за рахунок кредиту від Російського ВТБ.

Виконання доходів загального фонду Державного бюджету, січ.-черв. 2010

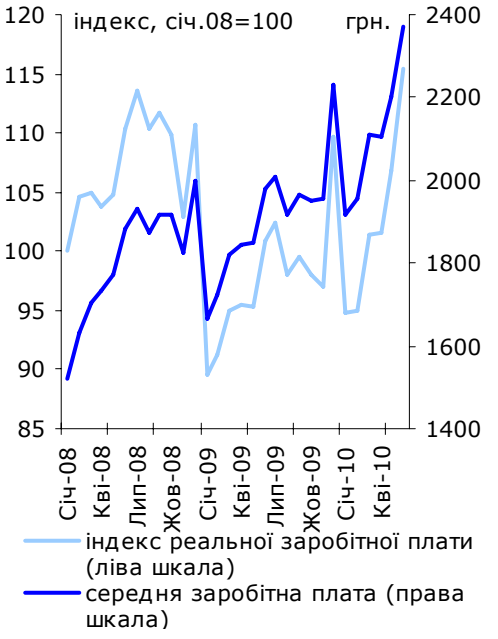
Джерело: звіти Державного казначейства

Соціальна політика: Більше людей зможе претендувати на житлово-комунальні субсидії

Субсидії. Уряд ухвалив зміни до процедури надання житлово-комунальних субсидій населенню. Таке рішення покликано збільшити покриття домогосподарств цією соціальною програмою за умови підвищення тарифів на газ та очікуваного зростання житлово-комунальних тарифів. Межу частки видатків домогосподарств на оплату житлово-комунальних послуг у сукупних доходах домогосподарства, що дозволяє домогосподарствам отримувати субсидію, було знижено з 15% до 10% для домогосподарств, що складаються лише з пенсіонерів, інвалідів та дітей. Для інших домогосподарств її було скорочено з 20% до 15%. Крім того, було полегшено процедуру подачі заявки на отримання субсидії. Офіційно очікується подвоєння кількості домогосподарств, що отримують субсидії.

Пенсійний фонд. 21 липня уряд нарешті ухвалив бюджет Пенсійного фонду на 2010 рік, який передбачає дефіцит у сумі 28,8 млрд. грн. (близько 2,7% від ВВП), Дефіцит буде профінансовано за рахунок трансферту Державного бюджету (26,6 млрд. грн.) та залишків на рахунку на 1 січня 2010 року. Фонд також отримає трансферт з Державного бюджету у сумі 38,2 млрд. грн. на фінансування пенсій за різними державними пенсійними програмами, включаючи пенсії колишнім шахтарям та військовослужбовцям. В цілому видатки Пенсійного фонду заплановано на рівні 192,3 млрд. грн. (близько 18% від ВВП). Такі високі видатки та дефіцит по відношенню до ВВП знову сигналізують про нестійкість пенсійної системи в Україні. В результаті пенсійна реформа також є темою переговорів між МВФ та Україною.

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

Ринок праці: Продовжилось зростання заробітних плат

В червні середня заробітна плата зросла на 7,8% дпм до 2373 грн. Традиційно для червня найшвидшими темпами заробітну плату підвищували в бюджетних секторах. Зокрема, стрімке зростання заробітної плати в освіті, насамперед, пов'язано із виплатою відпускних працівникам сектору. Інші сектори дуже помірно підвищили рівень оплати праці, а той ріст зарплати, що відбувся, може бути пов'язаний із більшою кількістю відпрацьованого часу в червні порівняно з травнем. Зокрема заробітна плата в промисловості зросла на 2,7% дпм. Разом з тим, оплата праці в фінансовому секторі скоротилась в середньому на 5,4% дпм.

Монетарна політика: Інфляційне таргетування на порядку денному

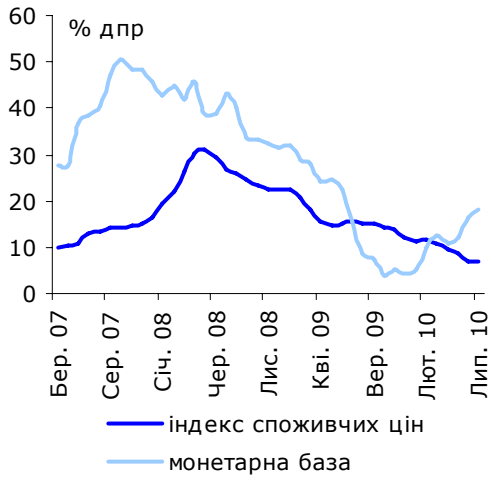
В липні Верховна Рада внесла зміни до Закону «Про Національний банк» з метою задовольнити вимоги МВФ в рамках продовження співпраці між МВФ та Україно. Відповідно до нової редакції закону, цінова стабільність була визначена основною ціллю НБУ. В той час коли цінова стабільність є важливою передумовою інфляційного таргетування, політична та економічна ситуація в

Україні залишаються значно залежними від зміни валютного курсу. Таким чином, валютний курс, скоріш за все, залишиться основним критерієм монетарної політики в середньостроковому періоді.

В липні ІСЦ незначно сповільнився до 6,8% дпр, оскільки попит залишався слабким, а новий врожай та більш-менш стабільна національна валюта сприяли утриманню інфляційних очікувань на низькому рівні. Зниження цін на продути харчування й надалі пояснювали уповільнення ІСЦ.

В липні, темпи зростання пропозиції грошей прискорились на 4 в.п. в порівнянні з червнем до 16,9% дпр. Монетарна база збільшилсь на 18,3% дпр. Як і раніше, зростання монетарної бази пояснювалось інтервенціями НБУ на валютному ринку, а також трансфертом НБУ до Державного бюджету, пов'язаним із перевищенням доходів Банку над його витратами.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

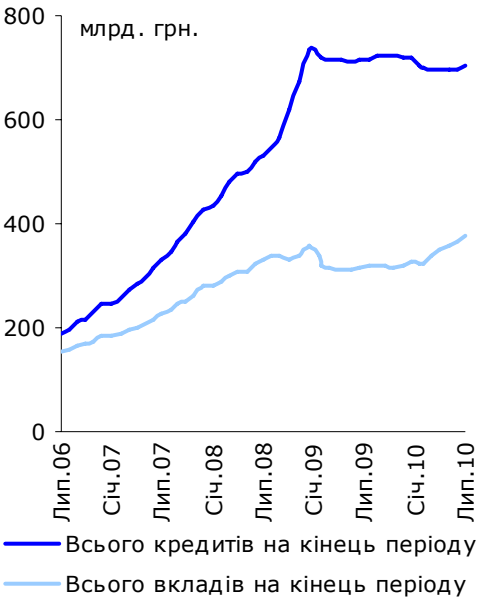
Джерело: Держкомстат, НБУ

Фінансові ринки: Кредити юридичних осіб в іноземній валюті виросли

Державний борг. В липні Уряд успішно розмістив 4 випуски ОВДП на сукупну суму 4,3 млрд. грн., з яких 1,2 млрд. грн. повинно бути погашено ще у 2010 році. Комерційні банки та нерезиденти були найактивнішими на ринку, купивши відповідно 83,7% та 18,6% від сукупного випуску облігацій. НБУ незначно скоротив свій портфель ОВДП. Середньозважена ставка випусків була 9,8% з близько 7% ставкою по облігаціям із погашенням у 2010 році та 12,5% по більш довгостроковим.

Крім того, відповідно до нової угоди «стенд-бай» 2,0 млрд. дол. США передбачено витратити на покриття дефіциту бюджету. Половину цієї суми вже було отримано. В цілому, державний борг стрімко зростає у 2010 році, продовживши минулорічну тенденцію. Разом з тим, більш за все борг залишиться в безпечних за міжнародними стандартами межах.

Розвиток банківської системи

Джерело: НБУ

Банківський сектор. В липні, банківські депозити прискорили своє зростання до 3,3% дпм, в першу чергу, завдяки зростанню депозитів домогосподарств (на 3,5% дпм). В перше з березня, депозити домогосподарств в іноземній валюті виросли майже симетрично до депозитів в національній валюті. Це може свідчити про нову тенденцію диверсифікації депозитів. Депозити юридичних осіб також виросли (на 2,9% дпм).

Кредити в національну економіку збільшились на 1,2% дпм, що є найбільшим зростанням починаючи з грудня 2008 року, коли більшість боргів було реструктуровано. Це сталося завдяки зростанню обсягів кредитування юридичних осіб, що свідчить про покращення економічного стану українських підприємств, а також менших пересторог українських банків. Домогосподарства переважно продовжували виплачувати старі борги.

Валютний курс. В липні спостерігалась несуттєве укріплення національної валюти. Курс залишався в межах 7,89-7,91 грн. за дол. США. Попит і пропозиція іноземної готівки залишались збалансованими з квітня. НБУ скоротив купівлю на безготівковому валютному ринку до 0,8 млрд. дол. США в липні порівняно із 0,9 млрд. дол. США в червні.

Тема місяця: Новий Закон про газовий ринок

Нова модель газового ринку: що вона змінить?

Дмитро Науменко

8 липня Парламент ухвалив Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу», на який довго очікували оператори вітчизняного газового ринку та міжнародна спільнота. Тривале втручання в ціноутворення та встановлення бар'єрів на вхід до ринку з боку держави унеможливили конкуренцію на українському газовому ринку. Державна компанія НАК «Нафтогаз України» є найбільшим оператором на ринку і контролює його найбільші сегменти. Наразі вона отримує збитки від продажу газу населенню і теплокомуненерго через встановлений Урядом ціновий механізм. В результаті, газотранспортній системі та іншій інфраструктурі сильно бракує інвестицій, що становить серйозну загрозу енергетичній безпеці.

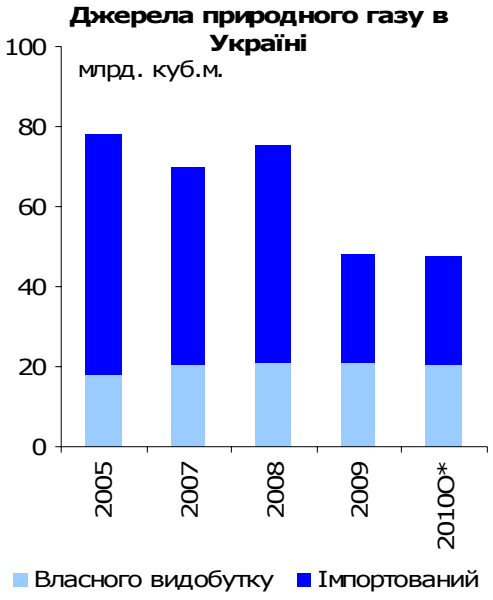
За таких умов, розвиток нової моделі газового ринку, включаючи модернізацію газотранспортної системи, був однією з головних вимог МВФ, Європейської Комісії та інших міжнародних організацій для надання Україні фінансової допомоги. Передбачалося, що зміни в регулюванні ринку усунуть існуюче перехресне субсидування різних сегментів ринку газу і зроблять ринок більш прозорим і привабливим для інвестицій.

Регулювання газового ринку в ЄС (а саме Директива 2003/55/ЕС і Регламент ЄС 1775/2005) було обране в якості зразка для нового закону про ринок газу в Україні. Реформи газового сектору безпосередньо в ЄС базувалися на концепції *відкриття газових ринків* в країнах-членах чи *конкурентного середовища*, що може забезпечити юридично закріплені рівні можливості: (1) для споживачів – вільно обирати постачальників природного газу; (2) для операторів – отримувати вільний доступ до мережевої інфраструктури, включаючи транзитні і розподільчі газопроводи та підземні сховища газу (ПСГ). Ринки мають бути відкриті шляхом *вертикального розділення*, що передбачає розділення функцій з транспортування, розподілення і постачання у вертикально-інтегрованих газових компаніях.

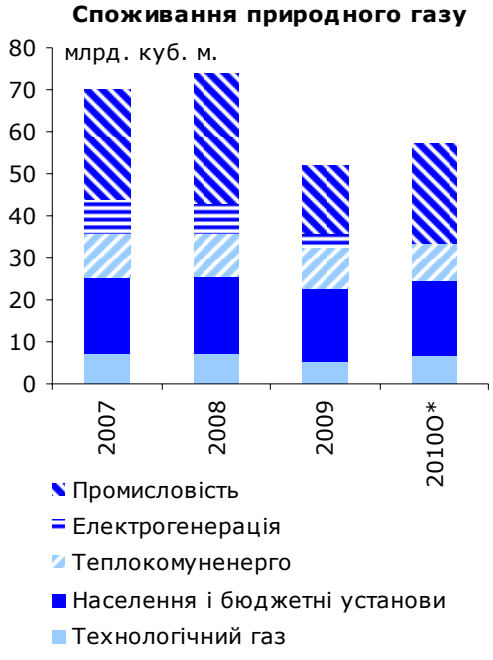
Новий Закон про ринок газу в Україні гарантує рівні можливості для доступу на ринок для всіх операторів, які відповідають ліцензійним вимогам, встановленим регулятором. Такі напрямки бізнесу як транспортування, постачання, розподілення і зберігання природного газу повинні бути юридично та організаційно відокремленими. Це потенційно може призвести до вертикального розділення Нафтогазу. Закон також передбачає регульований доступ третіх сторін до мережевої інфраструктури. Очікується, що це створить можливості для роботи на ринку для постачальників газу інших ніж ті, що є пов'язаними з Нафтогазом. Врешті-решт, регулятор ринку – Національна комісія регулювання електроенергетики (НКРЕ) – отримала нормативно затверджене право діяти незалежно від інших державних органів. Це може вважати важливим кроком назустріч конкурентному ціноутворенню на ринку.

Тим часом, відповідно до закону, держава збереже повний контроль над видобуванням газу державними компаніями, пов'язаними з Нафтогазом. Вони зобов'язані продавати видобутий газ державній агенції по регульованій ціні. Державна агенція продаватиме газ внутрішнього видобутку населенню. Це дозволить Уряду пом'якшити ціновий шок для домогосподарств у найближчому майбутньому, проте може надалі серйозно обмежити розвиток видобування газу в Україні.

Найбільш очікуваними результатами запровадження норм нового закону Про ринок газу є юридичне і операційне розділення державного монополіста НАК «Нафтогаз». Ймовірно, він буде розподілений на ряд компаній, залучених у видобування природного газу, його транзит, розподілення та постачання.

Джерело: "Енергобізнес"
* Баланс ПГ: Постанова КМУ №1679 від 29.12.2009

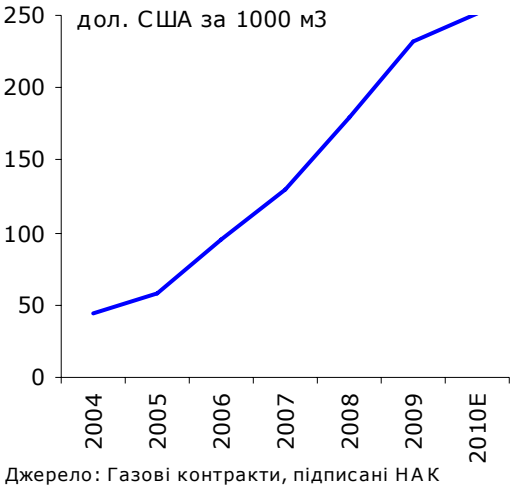

Джерело: "Енергобізнес"
* Баланс ПГ: Постанова КМУ №1679 від 29.12.2009

Фактична незалежність існуючих газових компаній та вхід на ринок нових гравців створять умови для конкуренції, кращої якості послуг, ринкового ціноутворення і необхідних інвестицій у мережеву інфраструктуру. Водночас створення конкурентного газового ринку полегшить подальшу співпрацю з ЄС і міжнародними організаціями, пов'язану із фінансуванням проектів модернізації і розширення потужностей української газотранспортної системи, що було задекларовано у Брюссельській Декларації у березні 2009 року.

Однак, впровадження Закону про ринок газу несе ряд потенційних ризиків. Ключовим є лише формальне вертикальне розділення Нафтогазу, що може означати збереження існуючих викривлень на ринку. Крім того, незалежність НКРЕ може залишитися лише декларативною, створюючи передумови для подальшого політичного втручання в ціноутворення та лобіювання інтересів певних операторів на газовому ринку. Таким чином, запровадження конкурентних умов на газовому ринку України буде потребувати неупередженої державної політики щодо розділення операторів і справедливого ціноутворення.

Ціна імпортованого природного газу для України

Джерело: Газові контракти, підписані НАК "Нафтогаз"

Економічні Тенденції		IIIкв 09	IVкв 09	Iкв 10	Січ.	Лют.	Бер.	Кві.	Тра.	Чер.	Лип.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,3	0,1	5,3	5,4	5,2	5,3	4,9	4,5	3,4	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-28,4	-21,9	10,8	11,8	8,8	10,8	12,6	12,6	12,0	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-52,4	-48,2	-21,4	-24,1	-20,9	-21,4	-21,2	-20,0	-19,3	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	-16,2	-16,6	-2,6	-4,8	-4,7	-2,6	-2,1	1,1	2,3	...
Середня заробітна плата	грн.	1940	2046	1933	1916	1955	2109	2107	2201	2373	...
ІСЦ	% дпр	15,0	12,3	11,0	11,1	11,5	11,0	9,7	8,5	6,9	6,8
ІВЦ	% дпр	1,6	14,3	18,6	16,3	16,4	18,6	21,7	27,9	25,5	24,4
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	-43,7	-40,7	21,4[e]	23,6	24,7	24,6	27,2[e]	30,6e	...	...
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	-49,3	-46,9	18,5[e]	63,0	20,7	20,7	27,4[e]	29,0e	...	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-3,7	-5,7	-1,4[e]	-0,3	-0,7	-1,5	-1,8[e]	-1,8e	-2,0e	...
Поточний рахунок, на кінець періоду****	млрд. дол. США	-1,1	-1,8	-0,1[e]	0,2	0,1	-0,2	0,0	0,3e	0,2e	...
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-1,3	-1,5	-0,7	x	x	x	x	x	...	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	28,2	26,5	25,1	25,3	24,1	25,1	26,4	26,7	29,5	...
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	7,5	4,4	12,5	5,3	10,0	12,5	11,0	11,9	16,3	18,3
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	17,9	19,8	17,4	17,4	17,9	16,8	15,6	14,6	14,1	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	8,00	8,06	8,00	8,04	8,01	7,96	7,92	7,92	7,91	7,91
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,82	7,99	7,99	8,00	8,00	7,97	7,93	7,93	7,92	...
Обмінний курс, середній	євро	11,18	11,81	11,07	11,43	10,95	10,82	10,63	10,00	9,67	...

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, Reuters, власні розрахунки,
" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат), квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
*** Зростання у доларовому виразі
**** Місячні дані на основі оцінок НБУ
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		III 07	IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10
ВВП	млрд. грн.	197,4	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7	188,0	213,7	251,3	261,7	218,1	…
Реальний ВВП	% дпр	6,2	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0	-20,2	-17,8	-16,0	-6,8	4,9	…
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	15,2	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6	-15,1	-14,3	-13,7	-13,8	0,5	…
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	4,4	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2	0,5	-5,4	-7,9	-8,7	0,5	…
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	18,9	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4	-53,9	-51,3	-48,8	-29,9	-2,2	…
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	0,1	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4	-25,8	-37,9	-34,0	3,2	7,0	…
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	13,7	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2	-38,1	-52,5	-46,3	-10,2	2,4	…
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-9,3	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7	-1,1	3,3	4,3	-9,7	6,1	…
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	13,1	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6	-35,8	-32,9	-28,6	-5,0	12,4	…
Будівництво (реальна)*	% дпр	12,7	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7	-54,3	-47,0	-46,5	-38,2	-19,2	…
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	25,3	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9	-13,2	-13,2	-19,1	-16,6	2,2	…
Транспорт (реальна)*	% дпр	8,0	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3	-14,4	-11,2	-9,6	-1,1	3,6	…
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,3	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7	-0,7	-0,2	-0,1	-0,9	-0,2	0,6
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-0,8	-7,7	-10,0	-7,1	-3,7	-9,2	-2,7	-0,6	-0,2	-2,7	-0,7	…
Баланс товарів	млн. дол. США	-2684	-4452	-4490	-4171	-3868	-3562	-957	-699	-1486	-1513	-1300	-717
Баланс послуг	млн. дол. США	1614	308	77	308	1341	15	177	494	1328	634	810	1131
Поточні трансферти	млн. дол. США	947	1016	740	833	831	723	632	667	640	722	629	753
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	3927	1648	2430	3091	3324	1058	883	1279	1210	1282	867	1397
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	616	1844	217	160	-690	-967	-434	-360	-2334	1396	-317	…
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	30,6	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,01	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	30,8	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6	35.9	30,6	25,4	35,8	30,8	…
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,9	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	…
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4,1	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	…
Податок на додану вартість	% від ВВП	8,7	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8	12.1	8,3	6,4	10,9	9,8	…
Акцизні збори	% від ВВП	1,6	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4	2.0	2,4	2,5	2,6	2,4	…
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	29,6	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2	35.4	36,7	29,5	34,3	32,9	…
Поточні видатки	% від ВВП	25,9	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8	34.5	35,0	26,9	31,2	32,3	…
Капітальні видатки	% від ВВП	3,7	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	…
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	1,2	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	…
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	…
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	12,7	13,4	13,4	6,1	6,3	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,9	5,7	…
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	14,9	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	1,4	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	6,2	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	…
Банківський сектор													
Грошовий агрегат М0	% дпр	41,1	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9
Грошовий агрегат М2	% дпр	47,8	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	64,8	71,9	67,9	67,0	53,3	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	38,4	32,5	35,2	32,9	31,2	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	60,7	72,7	81,2	70,6	54,9	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	91,0	75,4	71,3	57,9	53,4	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	87,9	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	68,2	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	13,7	14,0	15,7	17,6	17,7	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,4	14,6
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,3	11,1	10,9	11,9	12,4	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,4	10,8

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статисти розрахунки ІЕД

* зміна доданої вартості

[e] -за попередніми даними НБУ для платіжного балансу, оцінка номінального ВВП ІЕД

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов"язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов"язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.